

Sisällönkuvailu ja sanastotyö RDAssa

Sisällönkuvailupäivä 18.11.2015

Marja-Liisa Seppälä

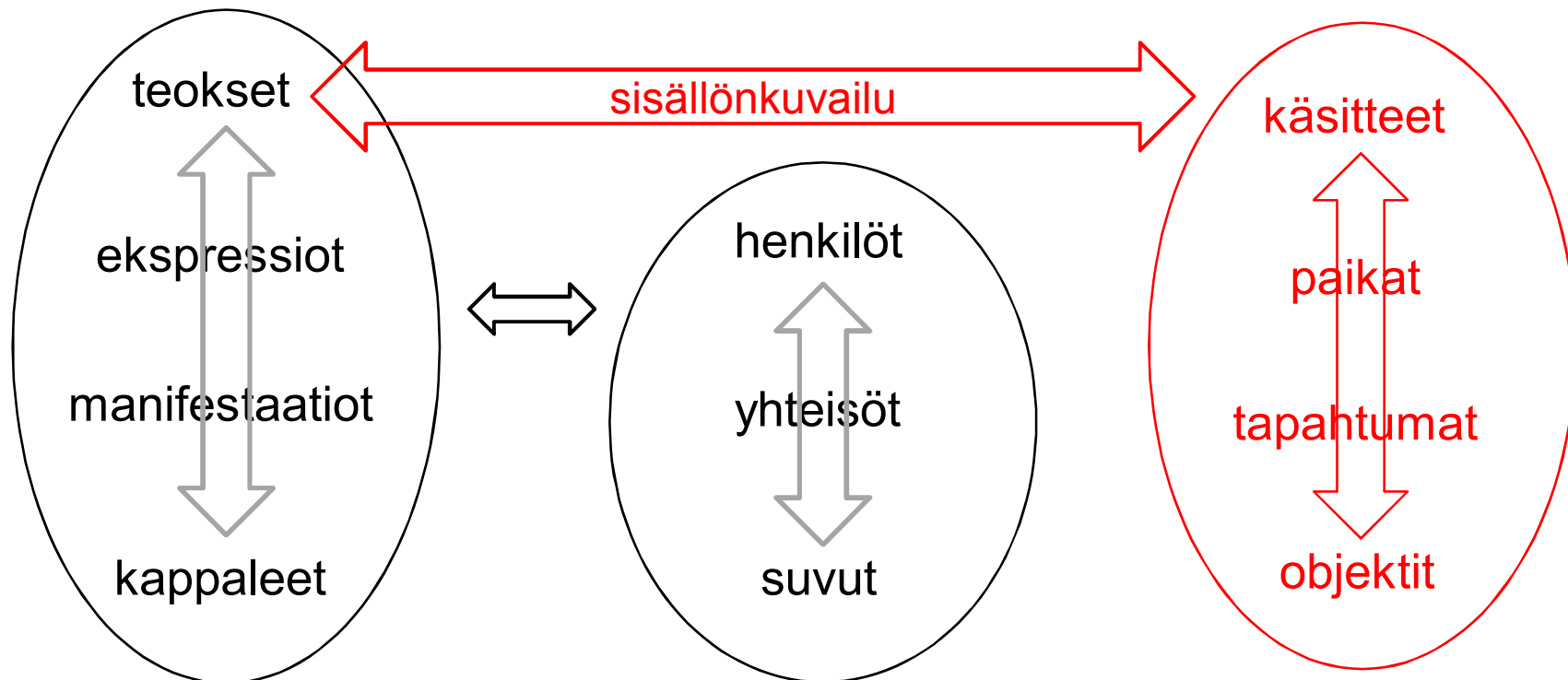
marja-liisa.seppala[at]helsinki.fi

Sanastotyö ja sisällönkuvailu RDA-kuvailukokonaisuudessa (nykytilanne)

aineistoentiteetit

toimijaentiteetit

aihe-entiteetit
(sanastotyö)

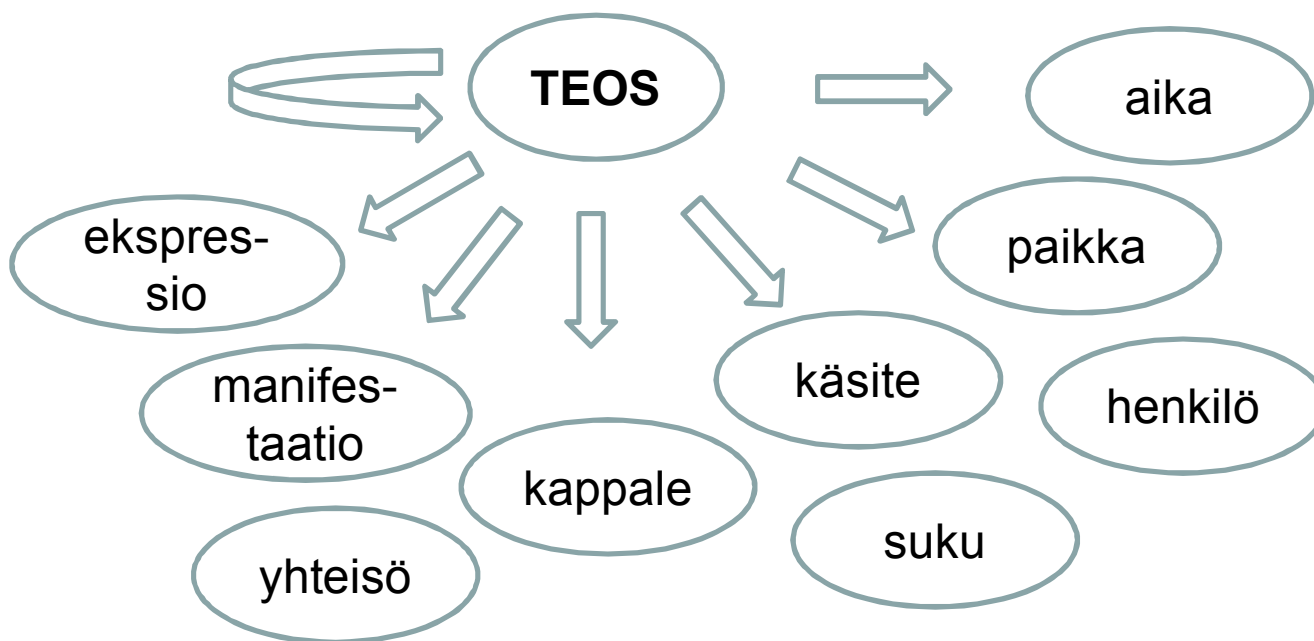
Sanastotyö RDAssa

- Sanastotyö = aihe-entiteettien (esim. käsitteen) ominaisuuksien ja aihe-entiteettien välisten suhteiden merkitseminen
 - ohjeet ominaisuuksien merkitsemiseen: luvut 12-16 (kesken RDAssa)
 - MARC21ssä: asiasana-auktoriteettitietueiden kuvailutiedot
 - ohjeet suhteiden merkitsemiseen: luvut 33-37 ja liite L (kesken RDAssa)
 - MARC21ssä: viittaukset toisiin asiasana-auktoriteettitietueisiin
 - RDA-säännöt määrittelevät vain yleisen kehyksen aihe-entiteettien välisten suhteiden määrittelyyn
 - tarkemmat suhdemääritykset tehdään kussakin aihejärjestelmässä (esim. asiasanastossa tai luokitusjärjestelmässä)

Sisällönkuvailu RDAssa

- Sisällönkuvailu = aihe-entiteettien ja teosentiteetin välisen suhteen merkitseminen
 - ohjeet suhteen merkitsemiseen: luku 23, liite M (kesken RDAssa)
 - MARC21: bibliografisen tietueen asiasana- ja luokituskentät sekä lisäkirjaus- ja linkityskentät
 - kuvailuun on merkittävä vähintään yksi teoksen ja sen aiheen välinen suhde
 - suhde aihe-entiteetistä aineistoon kohdistetaan teokseen, ei muihin aineistoentiteetteihin
 - teoksen aiheena taas voivat olla kaikki muut entiteetit

Teoksen aiheena mikä tahansa entiteetit

Sisällönkuvailu RDAssa (2)

- Teoksesta aiheeseen voi viitata:
 - tunnisteella, esim. <http://www.yso.fi/onto/ysa/Y101759> (YSA:n tunniste käsitteelle hämähäkit)
 - aiheen auktorisoidulla hakutiedolla
esim. hämähäkit (YSA:n asiasana)
 - kuvauksella, esim. Dokumenttisarjan kolmas osa käsittelee hämähäkkejä.

Aiheeseen liittyvät sääntötekstit kesken

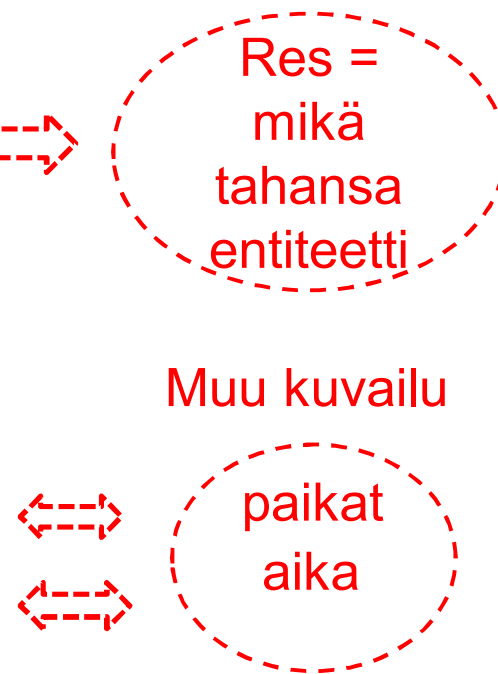
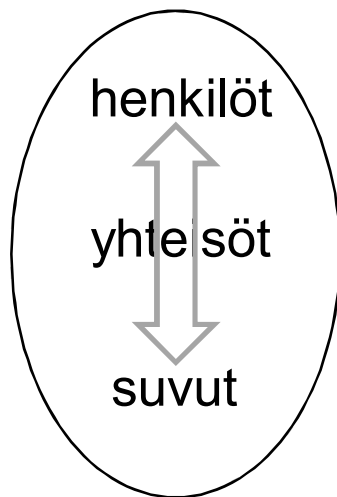
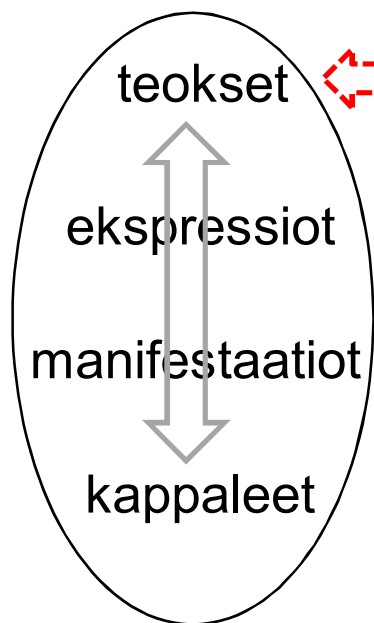
- Aiheluvuissa ei paljon tekstiä tällä hetkellä
- Aiheeseen liittyvät RDA-ohjeet valmistuvat noin 2 vuoden kuluessa.
 - RDA:n rakenteen määrittelevä käsitelmä uudistuu

RDA-kuvailukokonaisuus päivitty

Aineiston kuvailu

Toimijoiden kuvailu

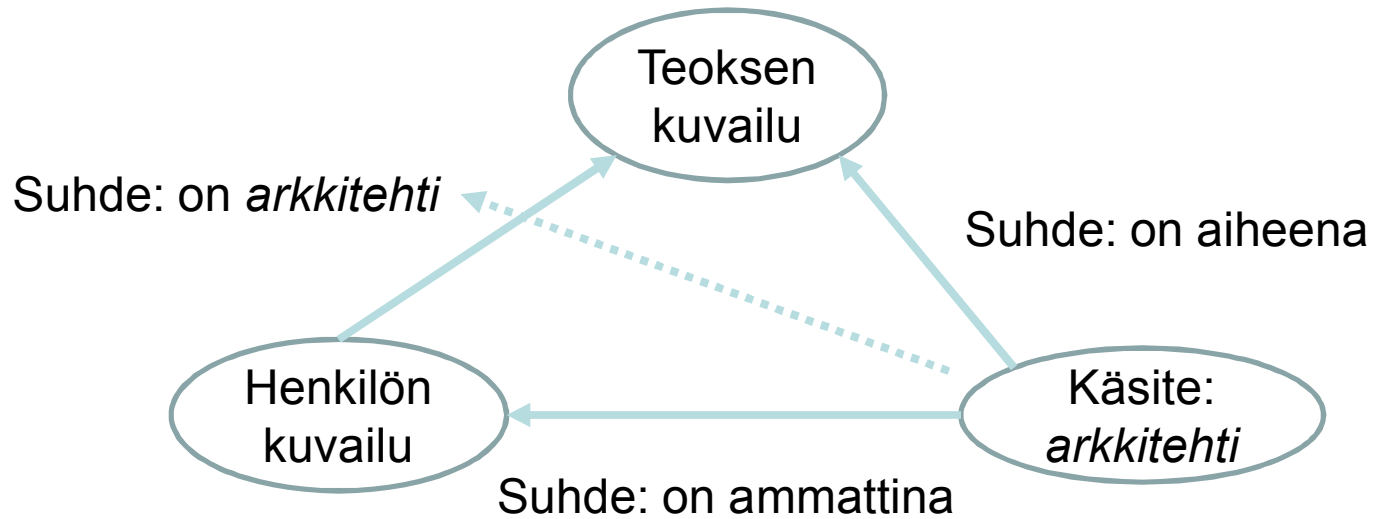
Aiheen kuvailu

Sanastojen tarve lisääntyy RDA:n myötä

- RDA:n käyttöönotto museoissa ja arkistoissa lisää ohjaavien sanastojen tarvetta.
 - mm. toimijoiden kuvailuun ja suhteisiin liittyvät termit
- RDA:ssa suunniteltu kuvailuelementtien muuttamista viittauksiksi (suhteiksi) sanastoissa oleviin käsitteisiin
 - esim. henkilön ammatti arkkitehti nyt yhtenä kuvailuelementtinä
-> ilmaistaan jatkossa suhteena sanastossa olevaan käsitteeseen *arkkitehti*
 - metatiedon yhdenmukaisuuden, monikielisyyden ja linkittyvyyden lisääminen

Arkkitehti aiheena, ammattina ja roolina

Sanastot ja RDA

- Elementtikohtaisia RDA-sanastoja
 - kansainvälinen RDA-sanasto: <http://www.rdaregistry.info/>
 - kansallinen Metatietosanasto: <http://dev.finto.fi/metatietosanasto/fi/> (kehitysversio)
 - pienempiä sanastokokonaisuuksia helpompi integroida kuvailupintaan
- Minkä termien osalta kannattaisi käyttää yleissanastoa esim. YSA/YSO?
- Sanastojen luomiseen ja soveltamiseen tarvitaan kansallista koordinoitua, jossa on huomioitava RDA:n ja kuvailuyhteistyön myötä muuttuva kuvailukokonaisuus

RDAhan liittyvät kommentit ja kysymykset osoitteeseen:
kuvailusaannot-posti [at] helsinki.fi

Lisätietoa:

RDA-tiedotussivut -> googlaa *rda-tiedotus*
(osoite muuttumassa)